

LOKIKIRJA

Ihotautien ja allergologian erikoislääkärikoulutusohjelma

Nimi:

Osoite:

Puhelinnumero:

E-mail:

Sisällys

Ohjeita lokikirjan täyttämiseen	3
Kouluttajat	3
Käytännön koulutusjaksot	3
Perehdytys	3
Ihotautien ja allergologian erikoistumiskoulutuksen osaamistavoitteet, niiden toteutuminen ja arviointi	3
Koulutukset ja esitelmät	4
Tiedot ja valmiudet	4
Koulutusta koskevat päätökset	4
Koulutusohjelman vastuuhenkilöt	4
Ihotautien ja allergologian erikoistumiskoulutuksen yleiset tavoitteet ja arvioinnin periaatteet	5
Koulutuksen vastuuhenkilötapaamiset	5
Käytännön koulutusjaksot	6
Terveyskeskustyö	6
Muu käytännön kliininen koulutus	6
Ihotautien käytännön koulutus	7
Perehdytys	8
Ihotautien ja allergologian erikoistumiskoulutuksen osaamistavoitteet, niiden toteutuminen ja itsearviointi	9
Ihotautien diagnostiikka ja hoidot	9
Ihotautien hoidot	10
Ihoallergologia	11
Toimenpiteet	12
Seksitaudit	15
Toimipaikkakoulutus ja esitelmät	16
Osallistuminen tieteellisen julkaisun kirjoittamiseen	17
Teoriakoulutus	17
Kuulusteluvaatimukset	19
Tarkistuslista: erikoistumiskirjallisuuden seuraaminen	20
Valmiudet - itsearviointi	21

Ohjeita lokikirjan täyttämiseen

Lokikirja kannattaa ottaa käyttöön heti erikoistumiskoulutuksen alkuvaiheessa. Vanhan koulutusohjelman mukaan erikoistuvat voivat täyttää sitä soveltuvin osin.

Kouluttajat

Koulutusohjelman vastuhenkilö vastaa erikoislääkärikoulutuksesta, sen koulutuksellisesta sisällöstä sekä koulutuspaikkojen hyväksymisestä.

Jokaisella erikoistuvalla lääkäriellä on koulutuspaikkakohtainen lähikouluttaja (lähiesimies, ylilääkäri tai koulutusvastuulääkäri), joka ohjaa erikoistumisen käytännön tai sisällön toteutumista ja tarvittavien taitojen omaksumista.

Joissakin koulutuspaikoissa käytännön järjestelyistä vastaa **kouluttajalääkäri/koulutusvastuulääkäri**, jolla on erikoislääkärikoulutuksen kokonaisuuden koordinaatiovastuu yhteistyössä koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa. Kouluttajalääkäri/koulutusvastuulääkäri osallistuu koulutuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Lähikouluttaja toimii erikoistuvan lääkärin ohjaajana ja arvioijana eri klinisen työn pisteissä. Lähikouluttaja voi vaihtua työpistekohtaisesti.

Tutor toimii erikoistuvan lääkärin tukena ja apuna koulutuksen ajan. Tutorin tehtävä on toimia erityisesti ammatillisen kehityksen tukena, hänen kanssaan voi käydä keskustelua esim. urasuunnitelmista.

Käytännön koulutusjaksot

Kirjataan toteutuneet koulutusjaksot.

Perehdytys

Tässä lokikirjassa esitellään perehdytyksen vähimmäisvaatimukset. Kirjaa ylös tiedot perehdytyksen toteutumisesta ja pyydä perehdyttäjäsi allekirjoitus.

Ihotautien ja allergologian erikoistumiskoulutuksen osaamistavoitteet, niiden toteutuminen ja arviointi

Lähikouluttaja ja erikoistuva tapaavat säännöllisesti (kaikissa koulutuspisteissä vähintään alku-, väli- ja loppukeskustelu) ja arvioivat koulutuksen sisältöä ja osaamistavoitteiden saavuttamista. Erikoistuva kirjaa lokikirjaan ylös koulutusjaksojen toteumat ja oman arvionsa osaamisensa kehittymisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta käyttäen luottamuksen tasoja (1-5). Huom! Osassa tavoitteista voidaan siirtyä suoraan tasolle 2 ja muutamissa tavoitteissa riittää, että on nähnyt tai tehnyt ko. suorituksen (merkattu erikseen).

Luottamuksen tasot:

Taso	Erikoistuvan rooli	Määritelmä
1	Ohjaajan toiminnan seuraaminen	Erikoistuva seuraa ohjaajan työskentelyä, muttei aluksi osallistu siihen. Kun kokemus lisääntyy, erikoistuva saa osallistua toimintaan.
2	Toiminta suoran ohjauksen alaisena	Erikoistuva suorittaa toimenpiteen siten, että ohjaaja on samassa huoneessa valmiina puuttumaan tilanteeseen, jos erikoistuva näyttää tarvitsevan apua.
3	Toiminta epäsuoran ohjauksen alaisena	Erikoistuva suorittaa tehtävän itsenäisesti. Ohjaaja pystyy tarvittaessa tulemaan apuun nopeasti.
4	Toiminta ilman ohjausta	Erikoistuva suorittaa tehtävän itsenäisesti ja raportoi ohjaajalle jälkikäteen. Tässä vaiheessa erikoistuva on jo hyvin lähellä erikoislääkärin pätevyyttä.
5	Toiminta ohjaajana	Erikoistuva suorittaa tehtävän itsenäisesti ja pystyy tarvittaessa ohjaamaan itseään kokemattomampia kollegoita.

Koulutukset ja esitelmät

Erikoistuva kirjaa lokikirjaan pitämänsä esitelmät ja toteutuneet koulutuspaikan ulkopuoliset koulutukset.

Tiedot ja valmiudet

Erikoistuva arvioi vuosittain omaa teoreettista opiskeluaan ja kirjaa oman arvionsa osaamisestaan luottamuksen tasoilla 1-5. Erikoistuva kirjaa taulukkoon erikoistumiskirjallisuuden seuraamisen vuosittain sekä arvioi omia valmiuksiaan. Näistä asioista keskustellaan arviointitapaamisissa lähikouluttajan kanssa.

Koulutusta koskevat päätökset

	Päiväys	Hyväksyjä/koulutuspaikka
LL tutkinto		
Ehdollinen opinto-oikeus myönnetty		
Koeaika erikoisalalla suoritettu		
Opinto-oikeus myönnetty		
Koulutussuunnitelma vahvistettu		
Erikoislääkärikuulustelu suoritettu		
Osaamisen loppuarvio hyväksytty		

Koulutusohjelman vastuuhenkilöt

Professori

Nimi	Sähköposti

Kouluttajalääkäri/Koulutusvastuulääkäri

Nimi	Puhelin	Sähköposti

Tutor-lääkäri

Nimi	Puhelin	Sähköposti

Keskustelua tutorin kanssa suositellaan 1-2 kertaa vuodessa.

Ihotautien ja allergologian erikoistumiskoulutuksen yleiset tavoitteet ja arvioinnin periaatteet

Koulutuksen tavoitteena on, että koulutusohjelman suoritettuaan ihotautien ja allergologian erikoislääkäri:

- hallitsee ihotautien ja kroonisten haavojen diagnostiikan, hoidon, hoidon porrastuksen sekä lääkinällisen kuntoutuksen
- hallitsee iho-oireisten allergisten sairauksien taudinmäärityksen, erityisesti kaikki ihotestaukset ja altistukset, sekä hoidon
- hallitsee ammatti-ihotautien diagnostiikan, niitä koskevan lainsäädännön sekä lääkinällisen ja ammatillisen kuntoutuksen
- hallitsee sukupuolitauteja koskevan lainsäädännön, epidemiologian, diagnostiikan, hoidon ja tartuntojen torjunnan
- hallitsee ihotautien ja ihokasvainten edellyttämät hoidolliset toimenpiteet sekä tuntee erikoisalansa laserhoidot
- kykenee toimimaan alansa opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon
- omaa valmiudet toimia hoitotiimin johtajana
- omaa valmiudet arvioida kriittisesti tieteellisten tutkimusten laatua sekä oman erikoisalansa diagnostiikkaan ja hoitomenetelmiin liittyviä tutkimustuloksia

Osaamistavoitteisiin pääsyä arvioidaan koko koulutuksen ajan. Lähikouluttajat arvioivat erikoistujan valmiuksia ja osaamisen kehittymistä kliinisen työn yhteydessä. Kouluttajat ja erikoistuva käyvät säännöllisiä keskusteluja, joissa kouluttaja ja erikoistuva keskustelevat osaamistavoitteiden saavuttamisesta ja valmiuksien kehittymisestä ja näiden perusteella asettavat yhdessä lähitavoitteita. Kouluttajan ja erikoistuvan keskusteluista raportoidaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle, joka mm. koulutuspaikkasopimuksen välityksellä valvoo siitä, että erikoistuvalla on mahdollisuus perehtyä kaikkiin vaadittaviin osaamisalueisiin ja päästä toimipaikan ulkopuolisiin koulutuksiin.

Koulutuksen vastuuhenkilötapaamiset

Erikoistuva tapaa koulutusohjelman vastuuhenkilön ja/tai

kouluttajalääkäriin/koulutusvastuulääkäriin vuosittain, jolloin koulutussuunnitelman toteutuminen tarkistetaan ja suunnitellaan jäljellä oleva koulutusjakso. Erikoistuva lääkäri kirjaa vastuuhenkilötapaamiset ja niissä sovitut asiat.

Koulutuspaikka, päiväys ja tapaamisen aihe	Kouluttaja/tutor/vastuuhenkilö	Kouluttajan/tutorin/vastuuhenkilön allekirjoitus

Käytännön koulutusjaksot

Terveyskeskustyö

Koulutuksesta vähintään yhdeksän kuukautta tulee suorittaa yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa. Koulutusjaksoa suorittavalle nimetään terveyskeskuksessa yliopiston hyväksymä ohjaaja. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale Terveyskeskustyö.

Koulutuspaikka	Koulutusaika	Kouluttaja	Hyväksi luettava aika

Muu käytännön kliininen koulutus

Sisätautien erikoisan käytännön koulutuksen pituus on 3 kk ja se suoritetaan sisätautien erikoislääkärin johtamassa terveydenhuollon yksikössä.

Koulutuspaikka	Koulutusaika	Kouluttaja	Hyväksi luettava aika

Ihotautien käytännön koulutus

Yleisdermatologiaa tulee suorittaa vähintään 3 vuotta, allergologiaa vähintään 1 vuosi ja seksitauteja 3-6 kk. Valinnainen täydentävä jakso voi olla 6-9 kk ja se voi sisältää allergologiaa, ammatti-ihotauteja, ihokirurgiaa, ihopatologiaa tai seksitauteja. Tieteellistä tutkimustyötä voidaan lukea osaksi käytännön koulutusta 1-12 kk ajalta tutkimuksen sisällöstä ja kliinisten tavoitteiden saavuttamisesta riippuen. Jokaisessa toimipisteessä käydään mahdollisuuksien mukaan aloitus-, väli- ja lopetuskeskustelu.

Koulutuspaikka ja kouluttaja	Ajanjakso	Koulutukseen laskettava aika	Koulutuksen sisältö (esim. yleisdermatologia, allergologia, seksitaudit, toimenpiteet, tutkimus)

Perehdytys

Perehdytys **soveltuvin osin** jokaisessa koulutusyksikössä koulutusjakson alussa

TAVOITTEET	TOTEUTUMINEN (koulutusyksikkö, pvm, allekirjoitus)
Perehdytys potilastietojärjestelmän, valokuvauksen ja kuva-arkiston käyttöön	
Perehdytys poliklinikkatyöskentelyyn	
- Erikoislääkärin järjestämä perehdytys poliklinikan toimintaan	
- Kokeneemman erikoistuvan lääkärin tai erikoislääkärin seuraaminen tarvittaessa ensimmäisinä päivinä	
- Alkuvaiheessa kevennetty lista	
- Haavahoitajan tai hoituhuoneen toimintaan tutustuminen	
Perehdytys vuodeosastotyöskentelyyn	
Perehdytys allergiayksikön toimintaan	
Perehdytys seksitautien tutkimuksiin ja hoitoon	
Perehdytys toimenpideyksikön toimintaan	
Muu perehdytys (lisätään tarvittaessa)	

Ihotautilien ja allergologian erikoistumiskoulutuksen osaamistavoitteet, niiden toteutuminen ja itsearviointi

Erikoistuva lisää itsearvioinnin taulukoihin luottamuksen tasoilla 1-5 (kts. s.3). Itsearviointi toteutetaan vuosittain.

Ihotautilien diagnostiikka ja hoidot

Luottamuksen tasot 1-5	itse 1	itse 2	itse 3	itse 4	itse 5
DERMATOPATOLOGIA					
Ihokoepalan ottaminen PAD- ja IF-tutkimuksia varten (stanssibiopsia ja veneviiltopala)					
Arviointipäivä					
PAD-lausunnon tulkinta					
Arviointipäivä					
IF -lausunnon tulkinta					
Arviointipäivä					

Ihotautien hoidot

Luottamuksen tasot 1-5	itse 1	itse 2	itse 3	itse 4	itse 5
IHOTAUTIEN PAIKALLISHOIDOT					
Arviointipäivä					
SYSTEEMISET LÄÄKEHOIDOT (osaa aloittaa ja käyttää ihotautien systeemilääkkeitä eri indikaatioissa)					
Retinoidit					
Arviointipäivä					
Immunosuppressiiviset lääkkeet					
Arviointipäivä					
Biologiset lääkkeet					
Arviointipäivä					
KROONISEN HAAVAN DIAGNOSTIIKKA JA HOIDOT					
ABI-mittaus					
Arviointipäivä					
Haavan revidointi					
Arviointipäivä					
Haavatuotteen valinta kuhunkin haavatyypin					
Arviointipäivä					
Kompressiohoidon valinta					
Arviointipäivä					
Ihonsiirto, kuten suikalesiirto					
Arviointipäivä					

Luottamuksen tasot 1-5	itse 1	itse 2	itse 3	itse 4	itse 5
UV-VALOHOIDOT (osaa aloittaa ja käyttää UV-valohoitoja eri indikaatioissa)					
Kapeakaista-UVB					
Arviointipäivä					
PUVA-hoito (voide, kylpy, tabletti)					
Arviointipäivä					

Ihoallergologia

Luottamuksen tasot 1-5	itse 1	itse 2	itse 3	itse 4	itse 5
Ihopistokokeiden suoritus ja tulkinta					
Arviointipäivä					
Allergeeni spesifisten IgE-vasta-ainemittausten tulkinta					
Arviointipäivä					
Epikutaanitestien suoritus ja tulkinta					
Arviointipäivä					
Avoaltistus					
Arviointipäivä					
Lääkeainealtistus Lääkeainealtistuksen suunnittelu ja toteutus					
Arviointipäivä					
Intrakutaanitestaus					

Arviointipäivä					
----------------	--	--	--	--	--

Luottamuksen tasot 1-5	itse 1	itse 2	itse 3	itse 4	itse 5
Valotestien (UVA, UVB) käyttö ja tulkinta					
Arviointipäivä					
Ammatti-ihotautilausunnon laadinta					
Arviointipäivä					
Siedätyshoidon aloitus ja seuranta (jos koulutuspaikassa käytössä)					
Arviointipäivä					

Toimenpiteet

Luottamuksen tasot 1-5	itse 1	itse 2	itse 3	itse 4	itse 5
IHOMUUTOKSEN POISTO (tehnyt)					
Benignit ja malignit muutokset					
Arviointipäivä					
BIOPSIA KYNNESTÄ (tietää toimintatavan, nähnyt tai tehnyt)					
Arviointipäivä					
VAATIVA DERMATOKIRURGIA (nähnyt tai tehnyt)					
Vapaa ihonsiirto					
Arviointipäivä					
Ihon plastiat					
Arviointipäivä					

Luottamuksen tasot 1-5	itse 1	itse 2	itse 3	itse 4	itse 5
KRYO – NESTETYPPIJÄÄDYTYS (tehnyt)					
Benignit muutokset (esim. syylät)					
Arviointipäivä					
Aktiinikeratoosit					
Arviointipäivä					
Malignit muutokset (Mb Bowen, basalioma)					
Arviointipäivä					
LASERHOIDOT (nähty tai tehnyt)					
CO2-laser					
Arviointipäivä					
PDL (jos koulutuspaikassa käytössä)					
Arviointipäivä					
FOTODYNAAMINEN terapia (tehnyt)					
Konventionaalinen					
Arviointipäivä					
Päivänvalo-PDT (jos koulutuspaikassa käytössä)					
Arviointipäivä					

Luottamuksen tasot 1-5	itse 1	itse 2	itse 3	itse 4	itse 5
BOTULIINITOKSIINI-INJEKTIOT (nähty tai tehnyt)					
Kainaloiden liihakihkoilun hoito					
Arviointipäivä					
Kämmenten ja/tai jalkapohjien liihakihkoilun hoito (jos koulutuspaikassa käytössä)					
Arviointipäivä					

Seksitaudit

Luottamuksen tasot 1-5	itse 1	itse 2	itse 3	itse 4	itse 5
Osa diagnosoida, tutkia ja hoitaa tavallisimmat seksitaudit					
Arviointipäivä					
On nähnyt tai tutustunut potilastapaukseen tai kirjallisuuteen Suomessa harvinaisempien seksitautien osalta (kuppa, HIV ja muut, esim. sankkerit)					
Arviointipäivä					
Osa tunnistaa erotusdiagnostisesti muut genitaalialueen sairaudet (mm. puna- ja valkojäkälän, balaniitit, malignit muutokset, infektiot, psoriaasin ja seborrean)					
Arviointipäivä					
Osa huolehtia tartunnanjäilyksestä					
Arviointipäivä					

Toimipaikkakoulutus ja esitelmät

Oman potilastapauksen esittäminen meetingissä	Mikä meeting (esim. PAD-/valokuva-/ongelmameeting)	Ajankohta
Osallistuminen muihin moniammatillisiin meetingeihin	Mikä meeting (esim. iho-reuma, ammattitautimeeting, vulvameeting, haavakeskuksen moniammatillinen meeting)	Ajankohta
Itse pidetyt seminaarit/journal clubit	Aihe ja ohjaaja	Ajankohta

Osallistuminen tieteellisen julkaisun kirjoittamiseen

Lisää tähän tiedot tieteellisestä julkaisusta, jonka kirjoittamiseen olet osallistunut erikoistumiskoulutuksen aikana.

Teoriakoulutus

Tavoitteena SILY:n tai NUDE:n koulutukset 1-2 kertaa vuodessa, Työterveyslaitoksen ammatti-ihotautikurssi, Allergologia- ja immunologiyhdistyksen koulutuspäivä ainakin kerran, dermatopatologian koulutus, Valtakunnalliset Haavapäivät sekä ulkomainen kongressi ainakin kerran.

1. Erikoisalakohtainen koulutus (vähintään 60 tuntia):

Koulutuksen nimi	Aihe	Ajankohta	Paikka	Tuntimäärä

Koulutuksen nimi	Aihe	Ajankohta	Paikka	Tuntimäärä

2. Moniammatilliset johtamisopinnot 10 op:

Kurssin nimi	Pvm	Paikka	Tuntimäärä

Kuulusteluvaatimukset

Kirjat (viimeisin painos)

1. Bologna J, Jorizzo J, Schaffer J. Dermatology: 2- Volume Set 3rd Edition, Elsevier 2012
2. Calonje JE, Brenn T, Lazar AJ, McKee PH. Mc Kee's Pathology of the Skin. 4th Edition, Print 2 Vol Set. 2011 Lippincott Williams & Wilkins
3. Mäkelä M, Harvima I, Kauppi P, Savolainen J. Allergiset sairaudet ja astma. Duodecim. 2020 (soveltuvin osin)
4. Pitkänen S, Ylitalo L. Ihosyöpien diagnostiikka ja hoito. 2020 Duodecim

Lehdet (kuulustelua edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. British Journal of Dermatology
2. The Journal of Allergy and Clinical Immunology (ihotauteihin ja allergologiaan soveltuvin osin)
3. JAMA Dermatology
4. Sexually Transmitted Infections
5. Allergy (ihotauteihin ja allergologiaan soveltuvin osin)
6. Contact Dermatitis.
7. Journal of the American Academy of Dermatology
8. Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology
9. Duodecimin ja Suomen Lääkärilehden erikoisalakohtaiset artikkelit

Muut

1. Lainsäädäntö ihotauteja ja allergologiaa koskevin osin (ammattitautitauteihin ja tartuntatauteihin liittyvä)
2. Käypä-hoito suositukset (soveltuvin osin)
3. EDF guidelines <http://www.euroderm.org/index.php/edf-guidelines>

Tarkistuslista: erikoistumiskirjallisuuden seuraaminen

	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi
KIRJAT							
Bologna ym. Dermatology							
Calonje ym. Pathology of the Skin							
Mäkelä M ym. Allergiset sairaudet ja astma							
Pitkänen S, Ylitalo L. Ihosyöpien diagnostiikka ja hoito.							
LEHDET							
British Journal of Dermatology							
The Journal of Allergy and Clinical Immunology (sov. osin)							
JAMA Dermatology							
Sexually Transmitted Infections							
Allergy (sov. osin)							
Contact Dermatitis							
The Journal of the American Academy of Dermatology							
The Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology							
Duodecimin ja Suomen Lääkärilehden erikoisalakohtaiset artikkelit							
MUUT							
Lainsäädäntö							
Käypä Hoito –suositukset (iho)							
EDF-guidelines*							

*<http://www.euroderm.org/index.php/edf-guidelines>

Valmiudet - itsearviointi

Lääketieteellisen osaamisen lisäksi erikoislääkäriltä vaaditaan myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, tiedonhallintataitoja, ammatillisuuden pohtimista ja johtamistaitoja.

Oma arvio vuosittain luottamuksen tasolla 1-5

VALMIUDET	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi
VUOROVAIKUTUSTAITOT						
Potilaan ja omaisten kohtaaminen ja luottamuksellisen hoitosuhteen rakentaminen						
Kirjallinen viestintä (esim. potilaskertomustekstit, hoitopalautteen anto)						
YHTEISTYÖTAIDOT						
Ryhmässä työskentely (esim. moniammatillinen tiimi, hoitajatyöparityöskentely)						
Konsultointi						
Esiintymistaidot (esim. meetingeissä)						
Suhtautuminen työtovereihin/työpaikkaan						
TIEDONHALLINTA						
Aktiivinen tiedonhankinta ja soveltaminen						
Tiedon kriittinen arviointi						
AMMATILLISUUS						
(esim. tietoisuus oman osaamisen rajoista ja sen mukainen toiminta, eettinen pohdinta)						
JOHTAMISTAITOT, OMAN TYÖN HALLINTA						
Johtamistaidot (ryhmän johtaminen)						
Työympäristön toimintatavat/hoitopolut						
Suhtautuminen omaan työhön (oman työn hallinta, toimintojen priorisointi ja ajankäyttö)						